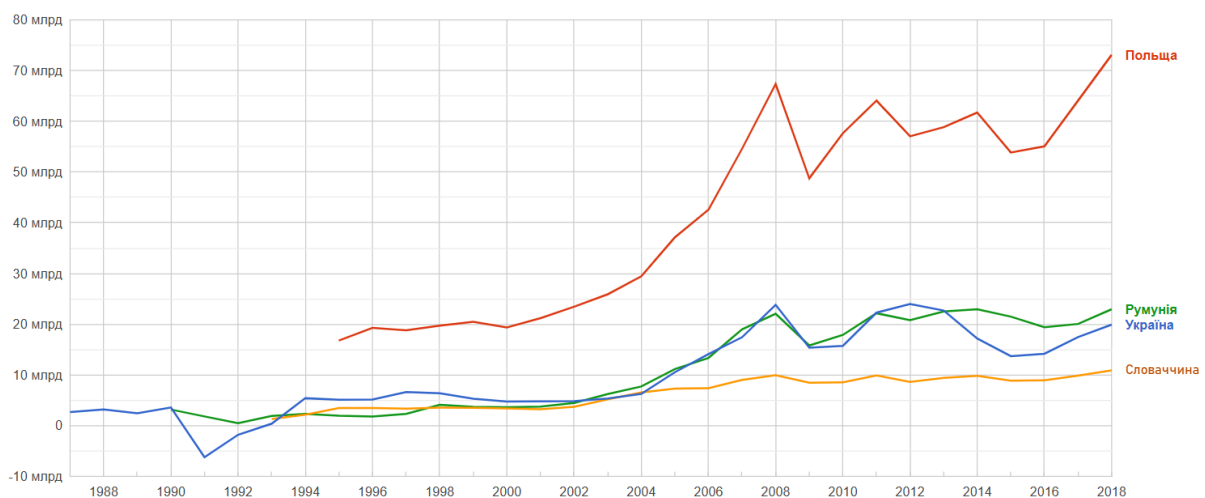

Досвід країн ЄС та світу у застосуванні спрощених податкових систем для мікро- та малого бізнесу

У статті досліджено досвід застосування спрощених податкових систем у країнах Європейського Союзу та світу для мікро- та малого бізнесу. Зроблено акцент на особливостях функціонування таких систем у різних економічних умовах і нормативно-правових межах. Проаналізовано ключові аспекти спрощених режимів оподаткування, зокрема, податкові ставки, вимоги до обліку, граничні доходи для перебування в цих системах, а також обмеження щодо видів діяльності. Особливу увагу приділено стимулюванню підприємницької активності, зменшенню адміністративного навантаження та підвищенню рівня детінізації економіки. Розглянуто приклади таких систем у Болгарії, Італії, Румунії, Грузії та Чорногорії, порівнюючи їхні механізми і вплив на розвиток малого підприємництва. Зокрема, проаналізовано питання фіксованих податків, звільнення від ПДВ, обмеження найму працівників і спрощення облікової звітності. Зроблено висновок про те, що запровадження ефективних спрощених податкових систем сприяє створенню сприятливих умов для розвитку малого бізнесу, що є одним із ключових факторів економічного зростання. Також розглянуто рекомендації щодо вдосконалення спрощеної системи оподаткування в Україні, враховуючи найкращі практики європейських країн. Автор акцентує на необхідності адаптації світового досвіду до національних особливостей, що дозволить забезпечити ефективну підтримку малого бізнесу, знизити податкове навантаження та підвищити рівень прозорості підприємницької діяльності.

Ключові слова: спрощена система оподаткування; мікробізнес; малий бізнес; податкові режими; міжнародний досвід; фіксовані податки; детінізація економіки; податкове навантаження; економічне зростання.

Актуальність теми. Актуальність теми дослідження зумовлена важливістю розвитку мікро- та малого бізнесу як основи економічної стабільності й зростання у будь-якій країні світу. В умовах сучасної глобалізації економіки та посилення конкуренції малі підприємства стають основним джерелом створення робочих місць, впровадження інновацій і забезпечення динамічного розвитку економіки. Для їхнього ефективного функціонування та конкурентоспроможності необхідно створити сприятливі умови, серед яких одним із ключових факторів є спрощені податкові режими, адже податкове навантаження на суб'єктів господарювання є значним і зростає у динаміці (рис. 1).

Джерело: зображено на основі [8]

Рис. 1. Динаміка чистих податків на продукти споживання, дол. США за поточним курсом

Спрощена система оподаткування є ефективним інструментом підтримки малого бізнесу, оскільки зменшує адміністративне навантаження, скорочує витрати на бухгалтерський облік і дозволяє підприємцям зосередитися на розширенні бізнесу.

У сучасному світі багато країн, особливо в Європейському Союзі, адаптували спрощені податкові режими з урахуванням національних економічних особливостей. Вивчення цих практик є вкрай важливим для країн, що перебувають на шляху реформування економіки, таких як Україна. Український малий бізнес стикається з численними викликами, враховуючи високий рівень податкового навантаження, складність адміністрування податків та значну частку тіньової економіки. У таких умовах адаптація успішних міжнародних практик може стати важливим кроком до вдосконалення вітчизняної системи оподаткування. Зокрема, досвід країн ЄС у застосуванні спрощених податкових режимів демонструє їхню ефективність у стимулюванні підприємницької активності, детінізації економіки та створенні умов для сталого розвитку.

Актуальність теми також посилюється необхідністю забезпечення економічної стабільності у період глобальних економічних криз, воєнних конфліктів та інших форс-мажорних обставин. У таких умовах мікро- та малий бізнес відіграє вирішальну роль у забезпеченні економічної життєздатності країни, підтримці зайнятості та мінімізації соціальних наслідків криз. Тому аналіз досвіду інших країн та розробка рекомендацій для України є важливим і своєчасним завданням, що має як теоретичне, так і практичне значення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Аналіз останніх досліджень і публікацій, що стали основою для цього дослідження, дозволяє виокремити ключові аспекти розвитку та функціонування спрощених податкових систем у різних країнах світу. Автор спирається на роботи зарубіжних і вітчизняних економістів, які досліджують вплив податкових режимів на розвиток малого бізнесу, їхній внесок у економіку та роль у формуванні сприятливого бізнес-середовища. У фокусі уваги знаходяться публікації, що аналізують досвід країн ЄС, таких як Італія, Болгарія, Румунія, Грузія та Чорногорія, де спрощені податкові режими довели свою ефективність у стимулюванні підприємницької активності.

Окрему увагу приділено дослідженням, що розглядають механізми впровадження фіксованих ставок податків, спрощення облікових процедур, звільнення від ПДВ для малого бізнесу та обмеження щодо найму працівників. Зокрема, у роботах зарубіжних авторів наголошується на ролі таких режимів у зниженні адміністративного навантаження на підприємців і сприянні їхній інтеграції в легальну економіку. У публікаціях Європейської комісії підкреслюється важливість адаптації податкових систем до потреб малого бізнесу як одного з пріоритетів економічної політики країн-членів.

Вітчизняні дослідження стали базою для аналізу поточного стану спрощеної системи оподаткування в Україні та виявлення її сильних і слабких сторін. Роботи українських економістів висвітлюють проблеми високого рівня тіньової економіки, складності адміністрування податків і значного податкового навантаження на малий бізнес. У цих дослідженнях обґрунтовується необхідність вдосконалення спрощеної системи оподаткування шляхом запозичення успішних практик європейських країн.

Крім того, автор враховує статистичні дані та звіти міжнародних організацій, таких як Світовий банк, Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) та Міжнародний валютний фонд (МВФ), що детально аналізують податкову політику та її вплив на мікро- і малий бізнес у глобальному контексті. Ці дані слугують емпіричною основою для проведення порівняльного аналізу та розробки рекомендацій для України.

Дослідження базується на комплексному аналізі наукових публікацій, аналітичних звітів і практичних кейсів, що дозволяє забезпечити глибоке розуміння проблеми та надати науково обґрунтовані рекомендації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, на які спираються автори, охоплює роботи провідних науковців, які досліджують спрощені податкові системи та їхній вплив на розвиток мікро- та малого бізнесу. Зокрема, Д.І. Дема та І.В. Шевчук [1] висвітлюють проблеми чинної спрощеної системи оподаткування та акцентують увагу на необхідності посилення контролю за нею, окреслюючи напрями реформування оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності. У межах досліджень Інституту економічних досліджень та політичних консультацій [2] проаналізовано економічні аспекти впливу спрощеної системи оподаткування на малий бізнес та економіку в цілому, оцінюючи напрями та масштаби цього впливу. У статті І.В. Соболева, А.А. Козаченко, А.С. Гулювата [3] досліджено досвід успішного застосування спрощеного режиму оподаткування малого підприємництва в міжнародній практиці його адаптації в Україні. Також варто виокремити роботу І.В. Грановської [4] «Сучасний стан розвитку оподаткування малого бізнесу в Україні», де аналізуються ключові аспекти оподаткування малого бізнесу, спрощеної системи оподаткування, єдиного податку та їх вплив на розвиток малого підприємництва. Ці дослідження надають глибоке розуміння функціонування спрощених податкових систем, їхніх переваг та недоліків, а також впливу на розвиток малого підприємництва. Автор спирається на ці роботи для формування власних висновків та рекомендацій щодо вдосконалення спрощеної системи оподаткування в Україні, враховуючи міжнародний досвід та національні особливості.

Мета статті полягає в дослідженні досвіду країн Європейського Союзу та світу щодо застосування спрощених податкових систем для мікро- та малого бізнесу з метою виявлення їхніх ключових характеристик, переваг та недоліків. Це дослідження спрямоване на аналіз механізмів функціонування спрощених податкових режимів, оцінку їхнього впливу на розвиток підприємницької активності, зменшення рівня тіньової економіки та стимулювання економічного зростання. У межах роботи автор прагне визначити, як податкові режими впливають на формування сприятливого бізнес-середовища, зокрема шляхом спрощення облікових процедур, зниження адміністративного навантаження та впровадження фіксованих податкових ставок. Особливий акцент зроблено на порівняльному аналізі досвіду таких країн, як Італія, Болгарія, Румунія, Грузія та Чорногорія, для формування рекомендацій, що можуть бути адаптовані до українських реалій. Стаття також має на меті обґрунтувати доцільність запозичення найкращих міжнародних практик для вдосконалення спрощеної системи оподаткування в Україні. Це передбачає аналіз можливостей застосування таких підходів у контексті національної економіки, що дозволить зменшити податкове навантаження на малий бізнес, підвищити прозорість фінансових операцій та сприяти його сталому розвитку. Стаття спрямована на розробку практичних рекомендацій для реформування податкової політики в Україні, що сприятимуть підтримці мікро- та малого бізнесу, забезпечуючи економічну стабільність і зростання, особливо в умовах сучасних економічних викликів.

Викладення основного матеріалу. Досвід країн ЄС та світу у застосуванні спрощених податкових систем для мікро- та малого бізнесу свідчить про різноманітність підходів і механізмів, спрямованих на стимулювання розвитку підприємництва, зменшення адміністративного навантаження та забезпечення прозорості економічної діяльності. У Європейському Союзі податкові режими для малого бізнесу розроблені з урахуванням специфічних потреб економіки кожної країни. Водночас вони мають спільну мету – підтримати малий бізнес як основу економічного розвитку та джерело створення нових робочих місць. В Італії впроваджено єдиний податок для самозайнятих осіб зі ставкою 5 % протягом перших п'яти років діяльності, що дозволяє новим підприємцям зосередитися на розвитку бізнесу, не відчуваючи надмірного податкового навантаження. Після п'ятирічного періоду ставка збільшується до 15 %, забезпечуючи баланс між підтримкою бізнесу та надходженнями до бюджету. Важливим аспектом є те, що цей податковий режим не вимагає складного обліку, що додатково спрощує ведення діяльності [1].

Болгарія запровадила патентний податок для низки видів діяльності, де сума оподаткування є фіксованою та сплачується щоквартально. Це забезпечує передбачуваність витрат для підприємців і зменшує адміністративні зусилля, необхідні для дотримання податкових вимог. У країні також дозволено ведення діяльності без використання реєстраторів розрахункових операцій (РРО), що є додатковим стимулом для мікробізнесу. Румунія демонструє інший підхід, де ставка податку для фізичних осіб становить 10 %, а для юридичних осіб передбачено два варіанти: 1 % доходу за умови наявності найманих працівників або 3 % доходу без цього. Це створює гнучкі умови для бізнесу залежно від його масштабів і можливостей. Уряд забезпечує спрощений облік для фізичних осіб і більш формалізований для юридичних осіб, що дозволяє ефективніше контролювати податкову базу. Але важливо зауважити, якщо оборот перевищує 500 тисяч євро, а найманих працівників більше 2-х, то подається повідомлення до податкової та виникає обов'язок сплатити 16 % з доходу компанії, як це роблять більші підприємства [9]. Питання застосування РРО (*aparate de marcat electronice fiscale*) регулюється окремою Постановою Уряду, що передбачає звільнення від обов'язку їх застосування лише окремих видів діяльності, зокрема торгівля сільськогосподарською продукцією власного виробництва, послуги пасажирського транспорту, продаж газет і журналів [10].

У Грузії впроваджено чотири окремі режими спрощеного оподаткування, враховуючи мікробізнес зі ставкою 0 % для доходів до встановленого ліміту та малий бізнес зі ставкою 1–3 % залежно від доходу. Це дозволяє підприємцям вибирати режим, що найбільше відповідає їхнім потребам, і забезпечує широку залученість бізнесу до офіційного сектору економіки.

Чорногорія використовує багаторівневу систему оподаткування, де податкова ставка збільшується залежно від рівня доходу, що дозволяє диференційовано підходити до оподаткування різних категорій підприємців. Це сприяє забезпеченню справедливості у податковій системі та стимулює розвиток бізнесу.

Загалом досвід цих країн показує, що успішні спрощені податкові системи мають спільні риси: простота адміністрування, низькі ставки податку, мінімальні вимоги до звітності та звільнення від окремих податків, таких як ПДВ. Вони сприяють легалізації бізнесу, зменшенню рівня тіньової економіки та створюють сприятливі умови для економічного зростання. Такий досвід може бути адаптований в Україні з урахуванням національних особливостей, що дозволить стимулювати розвиток малого бізнесу, підвищити його конкурентоспроможність і забезпечити стабільність економіки. Адаптація міжнародного досвіду до українських реалій потребує комплексного підходу, що враховує як сильні сторони існуючих спрощених податкових систем, так і виклики, з якими стикається малий бізнес в Україні. Однією з ключових проблем є високий рівень тіньової економіки, що значною мірою зумовлений складністю

податкового адміністрування та значними витратами часу і ресурсів на дотримання податкового законодавства. Інтеграція кращих міжнародних практик, таких як спрощення облікових процедур, впровадження єдиних ставок податку для певних категорій бізнесу та зниження адміністративного навантаження, може стати потужним стимулом для легалізації діяльності підприємців [2].

Крім того, важливо враховувати, що спрощені податкові режими є не тільки інструментом підтримки бізнесу, а й ефективним засобом боротьби з ухиленням від оподаткування. У цьому контексті доцільно впроваджувати механізми контролю, що були успішно апробовані в інших країнах. Наприклад, в Італії та Болгарії використовуються системи електронного обліку доходів, що знижує можливості для маніпуляцій із податковими деклараціями. Водночас варто уникати надмірного ускладнення звітності, оскільки це може звести нанівець переваги спрощеного режиму. Україна може також скористатися досвідом Грузії, де спрощені податкові режими орієнтовані на різні рівні доходів і масштаби бізнесу. Запровадження диференційованих ставок, які враховують фінансові можливості підприємців, дозволяє забезпечити соціальну справедливість і створює стимули для зростання бізнесу. Такий підхід особливо актуальний для України, де малий бізнес часто стикається з нерівними умовами в конкуренції з великими корпораціями.

Важливим кроком у вдосконаленні спрощеної системи оподаткування в Україні є запровадження лімітів доходу для перебування у системі, що були б адаптовані до реальних економічних умов. Це дозволить уникнути випадків, коли великі компанії формально поділяють свій бізнес на дрібні суб'єкти з метою зловживання спрощеним режимом.

Зрештою, розвиток спрощених податкових систем має супроводжуватися комплексними реформами, спрямованими на підвищення прозорості фінансових операцій, спрощення процедур реєстрації бізнесу та створення ефективної системи підтримки підприємництва. Успішна реалізація таких заходів дозволить Україні посилити свій економічний потенціал, забезпечити зростання малого бізнесу та сприяти соціально-економічному розвитку в довгостроковій перспективі. Для успішного впровадження реформ у системі оподаткування малого бізнесу необхідно забезпечити комплексний підхід, що враховує економічні, правові та соціальні аспекти. Насамперед це передбачає створення сприятливого середовища для підприємницької діяльності, яке б стимулювало розвиток малого бізнесу та його поступову інтеграцію в легальну економіку. У цьому контексті важливо враховувати специфіку української економіки, що характеризується значною нерівномірністю розвитку регіонів, різною купівельною спроможністю населення та залежністю багатьох малих підприємств від державної підтримки. Реформа спрощеної системи оподаткування має базуватися на принципах справедливості, прозорості та стабільності. Це означає, що податкові ставки, ліміти доходу та інші параметри мають бути чітко визначені, щоб уникнути подвійних тлумачень та зловживань. Крім того, стабільність податкової системи має ключове значення для довгострокового планування бізнесу, оскільки часті зміни правил можуть дестабілізувати підприємницьке середовище та знизити довіру підприємців до державних інституцій.

Особливу увагу варто приділити впровадженню сучасних технологій у податкове адміністрування. Використання електронних сервісів для подання декларацій, автоматизація облікових процедур та цифровізація взаємодії між бізнесом і податковими органами здатні значно зменшити адміністративні витрати, підвищити ефективність контролю та мінімізувати людський фактор у процесах адміністрування. Успішний приклад такої цифровізації можна спостерігати у Грузії, де запровадження електронної системи податкового обліку дозволило суттєво підвищити рівень прозорості фінансових операцій [5].

Важливо також забезпечити зворотний зв'язок між державою та підприємцями, щоб враховувати реальні потреби малого бізнесу в процесі розробки та впровадження податкових реформ. Регулярні консультації з представниками бізнес-асоціацій, громадських організацій та експертного середовища дозволять не лише краще розуміти виклики, з якими стикаються підприємці, а й формувати більш ефективну та адаптивну податкову політику (табл. 1, рис. 2).

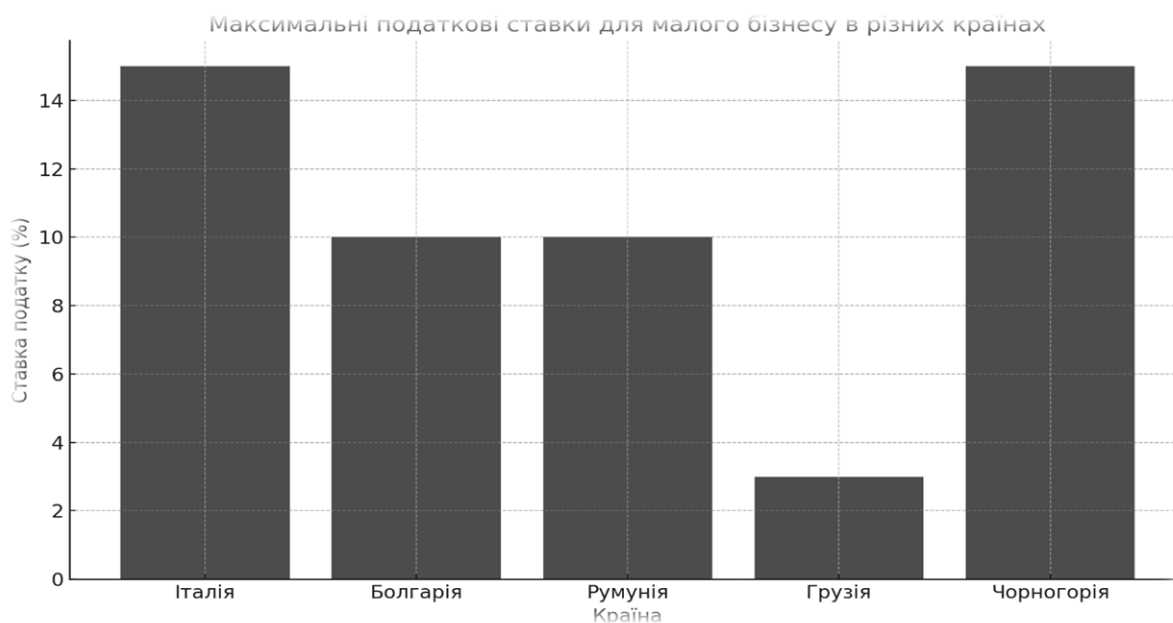
Загалом досвід країн ЄС та світу свідчить про те, що спрощені податкові системи можуть стати потужним інструментом розвитку малого бізнесу за умови їхньої правильної адаптації до національного контексту. Для України це питання має стратегічне значення, адже розвиток малого підприємництва є не лише економічним, а й соціальним фактором, що сприяє зниженню рівня безробіття, підвищенню добробуту населення та зміцненню середнього класу. Успішне реформування спрощеної системи оподаткування може стати одним із ключових факторів забезпечення сталого економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності України на міжнародній арені.

Таблиця 1

Спрошені податкові системи в країнах світу

Країна	Податкова ставка	Ліміт доходу	Облік	Звільнення від ПДВ
Італія	5 % (перші 5 років), 15 % (надалі)	До 3,48 млн грн на рік	Спрощений, електронний реєстр рахунків	Немає
Болгарія	Фіксована (залежно від виду діяльності)	До 2,1 млн грн на рік	Не вимагається, без РРО для окремих видів	Передбачено
Румунія	10 % для фізичних осіб; 1–3 % для юридичних осіб	До 2,49 млн грн для юридичних осіб	Простий облік для фізичних осіб	Передбачено
Грузія	0 % (мікробізнес), 1–3 % (малий бізнес)	До 7,26 млн грн для малого бізнесу	Спрощений, ведення Книги обліку операцій	Передбачено для мікробізнесу
Чорногорія	0 %, 9 %, 15 % (залежно від доходу)	До 745,6 тис. грн для мікробізнесу	Книга обліку операцій	Передбачено для окремих видів діяльності

Джерело: розроблено на основі [7]

Джерело: зображено на основі [6]

Рис. 2. Максимальні податкові ставки для малого бізнесу в різних країнах

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті дослідження встановлено, що спрощені податкові системи є ефективним інструментом підтримки мікро- та малого бізнесу в багатьох країнах світу. Вони сприяють стимулюванню підприємницької активності, створенню нових робочих місць та підвищенню прозорості економічних процесів. Досвід країн Європейського Союзу та світу демонструє, що успішне функціонування таких систем залежить від їхньої простоти, доступності та адаптованості до потреб бізнесу. Одним із ключових висновків є те, що ефективні спрощені режими оподаткування передбачають низькі ставки податків, спрощені процедури обліку, звільнення від ПДВ для певних категорій підприємців і встановлення чітких лімітів доходу для перебування в системі. Це дозволяє не лише зменшити податкове навантаження на бізнес, але й забезпечити його поступову легалізацію. Успішний приклад таких систем спостерігається в Грузії, Італії, Болгарії та інших країнах, де ці режими підтримують розвиток малого підприємництва та сприяють економічній стабільності.

Для України цей досвід є надзвичайно актуальним. Національна спрощена система оподаткування, хоч і має певні переваги, все ще стикається з проблемами, такими як високий рівень тіньової економіки,

зловживання податковими пільгами та недостатня ефективність адміністрування. Результати дослідження свідчать про те, що запозичення кращих практик інших країн, таких як встановлення фіксованих ставок податків, впровадження електронного обліку доходів та посилення контролю, можуть суттєво підвищити ефективність української системи оподаткування малого бізнесу.

Встановлено, що вдосконалення спрощеної системи оподаткування в Україні має враховувати як позитивний міжнародний досвід, так і національні особливості економіки. Реформа має бути спрямована на зниження податкового навантаження, усунення адміністративних бар'єрів та забезпечення стабільності податкової політики. Особливу увагу варто приділити розвитку цифрових технологій у податковому адмініструванні, що дозволить знизити витрати підприємців на дотримання законодавства та підвищити прозорість фінансових операцій.

Загалом впровадження сучасних підходів до оподаткування малого бізнесу здатне створити сприятливі умови для його розвитку, підвищити конкурентоспроможність національної економіки та сприяти досягненню довгострокової економічної стабільності. Успішна реалізація таких заходів стане важливим елементом стратегії економічного зростання України та її інтеграції в міжнародні економічні процеси.

Список використаної літератури:

1. Дема Д.І. Спрощена система оподаткування: реалії та перспективи в Україні / Д.І. Дема, І.В. Шевчук // Журнал фінансових досліджень. – 2021. – Т. 14, № 2. – С. 45–52.
2. Спрощена система оподаткування в Україні: аналітичний звіт / Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – Київ : ІЕД, 2020. – 84 с.
3. Соболева І.В. Порівняльний аналіз практики обліку й оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні, Польщі та Чехії / І.В. Соболева, А.А. Козаченко, А.С. Гулювата // Економіка і суспільство. – 2018. – № 19. – С. 1340–1344.
4. Грановська І.В. Сучасний стан розвитку оподаткування малого бізнесу в Україні / І.В. Грановська // Вісник економічних досліджень. – 2021. – № 3. – С. 58–63.
5. Report on Small Business Development under Simplified Taxation / World Bank. – Washington : World Bank, 2019. – 112 p.
6. The impact of tax regimes on small business development: an analytical review / Organisation for Economic Co-operation and Development. – Paris : OECD, 2021. – 96 p.
7. The State of Tax Systems Around the World: Analysis and Prospects / International Monetary Fund. – Geneva : IMF, 2022. – 104 p.
8. World Bank [Electronic resource]. – Access mode : https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&ctype=l&met_y=adjusted_saving_current_us#!ctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=ny_tax_nind_cd&scale_y=lin&ind_y=false&rdim=region&idim=country:UKR:POL:SVK:ROU&ifdim=region:world:Earth&hl=uk&dl=uk&ind=false.
9. Як працює малий і мікробізнес у країнах ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.nv.ua/ukr/opinion/yak-zminyuvati-sproshchenu-sistemu-opodatkuvannya-v-ukrajini-50412845.html>.
10. Щодо оцінки досвіду різних країн у питаннях оподаткування мікро та малого бізнесу: аналітична робота / Інститут соціально-економічної трансформації. – Київ : ICET, 2019.

References:

1. Dema, D.I. and Shevchuk, I.V. (2021), «Sproshchena systema opodatkuvannia: realii ta perspektyvy v Ukraini», *Zhurnal finansovykh doslidzhen*, Vol. 14, No. 2, pp. 45–52.
2. Instytut ekonomichnykh doslidzhen ta politychnykh konsultatsii (2020), *Sproshchena systema opodatkuvannia v Ukraini, analitychnyi zvit*, IED, Kyiv, 84 p.
3. Soboleva, I.V., Kozachenko, A.A. and Huliuvata, A.S. (2018), «Porivnialnyi analiz praktyky obliku y opodatkuvannia subiektiv maloho pidpriemnytstva v Ukraini, Polshchi ta Chekhii», *Ekonomika i suspilstvo*, No. 19, pp. 1340–1344.
4. Hranovska, I.V. (2021), «Suchasnyi stan rozvytku opodatkuvannia maloho biznesu v Ukraini», *Visnyk ekonomichnykh doslidzhen*, No. 3, pp. 58–63.
5. World Bank (2019), *Report on Small Business Development under Simplified Taxation*, World Bank, Washington, 112 p.
6. Organisation for Economic Co-operation and Development (2021), *The impact of tax regimes on small business development, an analytical review*, OECD, Paris, 96 p.
7. International Monetary Fund (2022), *The State of Tax Systems Around the World: Analysis and Prospects*, IMF, Geneva, 104 p.
8. World Bank, [Online], available at: https://www.google.com/publicdata/explore?ds=d5bncppjof8f9_&ctype=l&met_y=adjusted_saving_current_us#!ctype=l&strail=false&bcs=d&nselm=h&met_y=ny_tax_nind_cd&scale_y=lin&ind_y=false&rdim=region&idim=country:UKR:POL:SVK:ROU&ifdim=region:world:Earth&hl=uk&dl=uk&ind=false
9. «Yak pratsiuie maliy i mikrobiznes u krainakh YeS», [Online], available at: <https://www.nv.ua/ukr/opinion/yak-zminyuvati-sproshchenu-sistemu-opodatkuvannya-v-ukrajini-50412845.html>
10. Instytut sotsialno-ekonomichnoi transformatsii (2019), *Shchodo otsinky dosvidu riznykh krain u pytanniakh opodatkuvannia mikro ta maloho biznesu: analitychna robota*, ISET, Kyiv.

Травін Віталій Вікторович – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри цифрової економіки та міжнародних економічних відносин, Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0002-7386-7372>.

Наукові інтереси:

– інституційні механізми сталого розвитку аграрного сектору економіки України.

E-mail: travin@ztu.edu.ua.

Гудзюк Євгеній Олександрович – студент кафедри інформаційних систем в управлінні та обліку, групи ООМ-11, магістрант Державного університету «Житомирська політехніка»,

<https://orcid.org/0009-0008-3361-2739>.

Наукові інтереси:

– організація та ведення бухгалтерського обліку ФОП.

E-mail: oom11_gyco@student.ztu.edu.ua.

Travin V.V., Gudziuk E.O.

Experience of EU and world countries in applying simplified tax systems for micro and small businesses

The article examines the experience of applying simplified tax systems in the countries of the European Union and the world for micro and small businesses. The emphasis is on the peculiarities of the functioning of such systems in different economic conditions and regulatory frameworks. The key aspects of simplified taxation regimes are analyzed, in particular tax rates, accounting requirements, marginal incomes for being in these systems, as well as restrictions on types of activity. Special attention is paid to stimulating entrepreneurial activity, reducing the administrative burden and increasing the level of de-shadowing of the economy. Examples of such systems in Bulgaria, Italy, Romania, Georgia and Montenegro are considered, comparing their mechanisms and impact on the development of small businesses. In particular, the issues of fixed taxes, VAT exemption, restrictions on hiring employees and simplification of accounting reporting are analyzed. It is concluded that the introduction of effective simplified tax systems contributes to the creation of favorable conditions for the development of small business, which is one of the key factors of economic growth. The article also considers recommendations for improving the simplified tax system in Ukraine, taking into account the best practices of European countries. The author emphasizes the need to adapt world experience to national characteristics, which will ensure effective support for small business, reduce the tax burden and increase the level of transparency of entrepreneurial activity.

Keywords: simplified tax system; microbusiness; small business; tax regimes; international experience; fixed taxes; de-shadowing of the economy; tax burden; economic growth.

Стаття надійшла до редакції 26.09.2024.